

Előzetési feltételek:
(Videkre postán vagy helyben házhoz
kordva.)
Egész évre 16 frt. Fel évre 8 frt.
Negyed évre 4 frt.
Egyen szám 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
6-hasábos petitor egyszeri hirdetésnél 12,
kétkezernél 10, háromkezernél 8 kr.
A nyilvántartás petitor 50 kr.
Bélyegjékül 30 kr.
Hirdetmények elfogadtatnak a ki-
adóhivatalon kívül egyedül **Hanssen-**
stein és Vogler hirdetésfelvételi
hivatalában Budapesten: Dorottya-utca
3. sz. 1. em. Bees: Wallischgasse 10. sz.
Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Belváros, Klapka-ut. 15. sz. 1. em.
A lap szellemi részét illető minden köz-
lemény a szerkesztőséghez intézendő. —
Bérmertlen levelek csak ismert ke-
zektől fogadtatnak el. — Kéziratok nem
adatok vissza.

Kiadóhivatal:

Belváros, Lipót-ut. 2. sz. földsz. nt. (**Ker-
tész József** könyvnyomdai irodája)
hova a lap anyagi részét illető közle-
mények (előzetési pénzek, hirdetmények,
kiadás körüli panaszok) intézendők.

Magyarország új beosztásának ter- vezete.

IV.

Hanem ami az egész törvényjavaslatnak há-
tározottan leggyengébb oldalát képezi az a Maros
alatti résznek, vagyis az ugynevezett temesi bán-
ság s a volt határőrvidékek felosztása.

E helyen azelőtt 3 megye Temes, Torontál
s Krassó s az 1867-ben alakított kikindiai kerü-
let állott s volt a 3 határőrvidéki ezred.

A határőrvidéki rész bekebelezésével e terü-
let jelentékenyen növekedett s azon kérdést, hogy
mi történjék a volt határőrvidéki részekkel a tör-
vényhozás nagyon szerencsésen úgy oldotta meg,
hogy a meglévő vármegyék s a Duna közt levő
határőrvidéki részeket, melyek az ottani viszo-
nyoknál fogva, mint önálló hatóság magukat nem
kormányozhattak volna, a régi megyékbe beoszt-
totta s a román bánati ezredet, mely önmagában
egy kompakt testet képezett, Szörény név alatt
egy új megyévé alakította.

A ki ismeri az ottani viszonyokat, legyen a
kormányzat mindenben ellensége, azt mégis
kénytelen bevallani, hogy e beosztás minden te-
kintetben legezészerűbb volt. Ha volt benne va-
lami kivétel, az az egyetlen volt, hogy Szörény
megye név alatt egy új megyét alakított, melyről
előre tudta, hogy csekély szellemi s anyagi ere-
jénél fogva főn nem állhat.

Midőn e bekebelezés a törvényhozás által el-
intéztetett, akkor már, ha jól tudjuk az új ter-
ületi beosztás munkában volt. Nem értjük tehát,
hogy a kormány miért tétetett az országgyűlé-
sel oly munkát, melyről tudta, hogy nem szán-
dékodik fenntartani, s miért adott alkalmat, hogy az
ottani nép, mely az alkotmányhoz különben nem
igen ragaszkodik, ily folytonos s nagyon is életbe
vágó változtatások által még netalán meglévő kis
hitét is elveszítse.

Igen! mert csaknem hihetetlen, de igaz,
mint látjuk, hogy a bekebelezési törvény létrejötté
után fél évre egy új javaslat mutatott be, mely
a beosztást egészen mellőzve azon vidéket a kül-
önben sem életképes s több darabokra szaká-
dozott n. kikindiai kerület bekebelezésével 5 me-
gyére osztotta fel.

Torontálból s a benne lévő n.-kikindai ke-
rületből egy keresett metszettel lett két megye
Torontál és Horom, Temesnek és Krassónak alsó
részéből egy új megye, Keve, Versecz székhely-
vel. Temes többi része marad külön, a megma-
radt krassói rész pedig Szörény megyével egye-
sítetik.

Már most, ha valaki úgy ismeri azon vidéket
mint mi, kik azon a vidéken éveken keresztül
laktunk, kik az ottani viszonyokat gyökeresen
ismerjük, lehetetlen, hogy e felosztás láttára ha a
miniszter tiszta hazafias intenciójáról meg nem
volna győződve, azt nem hinné, hogy e tervet
Pancsova vagy Ujvidékről csempészték a mi-
niszter asztalára, ki legfeljebb annyi változtatást
tett benne, hogy Pancsova helyett a kevésbé ve-
szélyes Nagy-Beeskereket tette Horommegye
székhelyévé.

Távol legyen tőlünk az a gondolat, hogy
valami politikai előnyért a jó közigazgatás köve-
telményeit tévesztenők szem előtt, de azt határo-
zottan kimondjuk, hogy a jó közigazgatás első s
főfeltétele után mi azt a felosztás tartjuk legjobbnak,
mely az ország nyugalma, a törvények
tisztelét, a polgárok békés együttélését legin-
kább biztosítja.

S az új alakításoknál épen e szempont ha-
gyatott figyelmen kívül, s az által, hogy ott s oly
megye alakítottak, hol a lakosok többsége az al-
kotmánnyal még ismeretlen s az önkormányza-
tot hírből sem hallotta s így a kezébe adott hata-
lammal vajmi könnyen vissza élhet, oly hibát lá-
tunk elkövetni, mely előbb utóbb keserűen
megboszulja magát, s melyhez az ottani viszo-

nyok ismerője helyeslő szavazatával nem jár-
ulhat;

Mert szerintünk az országzásban ne az le-
gyen a főelv, hogy ha baj talál valamely esele-
kedettünkől származni, annak majd elébe állunk,
mert ehhez határozott emberek s sok minden kell,
a mikre nem lehet mindig bízton számolni, ha-
nem az, hogy olyat tegyünk a miből rossz akarattal
se lehessen nekünk baj csinálni.

Ezért azokon kívül a mit már eddig is mon-
dottunk e felosztást határozottan hibásnak tart-
juk, s mint hallottuk maga a miniszter is hajlandó
a tervezet ezen része megváltoztatásába bele-
nyugodni.

Az, a mit Torontálmegye felosztásáról mon-
dottunk, áll Temes s a többi megyére is. Temes
ok nélkül gyöngöttetik s darabjából képezetik
egy oly megye, mely ha létezik is, inkább meg-
szüntetendő mint fenntartandó volna azon viszony-
nál fogva, mely az önkormányzathoz megkiván-
tató szellemi s anyagi erőre nézve e megye kül-
önböző nyelvi s multu lakossága közt fenáll.

Krassó megmaradt része Szörénymegyével
együtt is annyira gyenge marad anyagi erőben,
hogy önkormányzati költségeit a kilátásba helye-
zett 10 százalékból semmi esetre sem fogja fe-
dezhetni. Nincs terünk, hogy e vidék felosztásá-
nak minden egyes hiányait tüzetesen fejteges-
sük. Az elmondottak azt hiszem, minden gon-
dolkozó embert meggyőzhetnek azon indokok
helyességéről, melyek minket a gáncsolásra ve-
zettek.

Azt is tudjuk azonban, hogy könnyebb
gáncsolni, mint alkotni, azért annak idejében
nem mulasztjuk el ide vonatkozólag is elmon-
dani azt, mit mi az ottani viszonyoknál fogva
szükségnek s jónak tarunk.

Mindenféle.

Megkaptuk az „Ellenőr“ bölesődalát. Át olvasása-
kor esszünkbe jutott Heine verse:

Der Brief den Du mir geschrieben
Er macht mir gar nicht bang,
Du willst mich nicht mehr lieben
Aber Dein Brief ist lang.

Hiszen kérem ez nem bölesődal, hanem a Szentiván
éneke, nem couplet hanem oratorium nem berceuse
hanem Schlummerlied. Hogyan is lehet ennyit írni a kö-
zéppártól, mely Csernátony szerint eddig absolute türes?

Minden félreértés kiküldése végett kijelentjük,
hogy Heine versének idézésével nem a germanisiora
irányzott törekvéseket akartuk támogatni. Ugy látszik
ezt szükséges lesz ezentul totes quoties ünnepelesen ki-
nyilatkoztatni az „Ellenőrrel“ szemben, mely nem tudom
miféle complicitást fedezett fel pártunk és a német jour-
nalistika közt. Homét egyszerre e nagy megütközés
melynek semmi nyomát se árulta el akkor midőn Horn
Ede tiszt. barátunk a balközépi „Neuer Freier
Lloyd“ szerkesztő?

A „Középpárt“ tehát határozottan nem tetszik az
„Ellenőrnek“ se mint párt, se mint lap, de mégse tudja el-
rejteti régi — és előttünk igen becses rokonszenvét az
irány és az egyének iránt, s ettől indítatva kifejezi aggo-
dalmaikat pártunk helyzete fölött. Azon kellemes helyzetben
vagyunk, hogy e részben megnyugtathatjuk t. kollégáink
szeretetteljes aggodalmaikat. A párt jól érzi magát és biza-
lommal néz jövője elé, a lapot illetőleg pedig biztosítha-
tunk mindenkit, hogy nem fog azon kényszerűségbe jö-
ni, hogy „elvi álláspontját“ hat hónap alatt négyszer
magyarázza meg vezércikkoszorozatokban olvasóinak.

A Rókabörök is szemet szurtak t. kollégánknál
annyira, hogy még saját Buffet-jére is elmondja a mea cul-
pát, pedig bizony ok nélkül, mert nem hisszük hogy azok
czimében kivülé más valaki fennakadt volna. Igen örül-
ünk, ha oly szigorú ellenőr mint az „Ellenőr“ egyéb
kivétel valót nálunk nem talál. Erről esszünkbe jut azon
adoma, mikor az egyszeri ember el akart válni nejtől és
nem talált canonjogszertü elválási okot. Kérdezték tőle, mi
kifogása van felesége ellen, utójára is egyebet nem talál-
ván, boszusan felelé: „Ihre Nase gefällt mir nicht.“

Különben a „Középpárt“ szerkesztője őszintén kö-
szöni azon jó véleményt, melyet az „Ellenőr“ személye
iránt nyilvánított és mindenkor őszinte köszönettel fogja
bevallani, hogy a journalistikai téren Csernátony volt ta-
nítója.

A „Reform“ mai számában felemlítvén az
Ung. Correspondencnek általunk is közölt és egy „jobb-
közép“ párt alakulására vonatkozó híret, így nyilatkozik:
Főlkérteünk egy ama vacsorán jelent volt ismerő-
sünk által, hogy ezen közlemény ellen a következő so-
roknak helyt adjunk: „Akár félreértés, akár a kőzsa hír
ferditése, vagy akár rossz akarattal iratta is az Ung. Corp.
tudósítását, az minden tekintetben incorrect és valótlan.
Való benne csak az, hogy deák-párti képviselők számosan
a nevezett vendéglőben vacsoráltak s természetesen a po-
litikáról sem hallgattak. Egy külön párt alakítása azon-
ban nem tervezetett, sőt igenis hangsúlyoztatott a correct
deák-párti álláspont megővése, a pártunk szükségessége össze-
tartása és a régi deák-párti elvek érvényre emelésének
nélkülözhetlen volta. Személyes politika ama társaságban
nem lépett előtérbe, sőt többek által határozottan kárho-
ztatva lön. Teljesen valótlan azon hír is, mintha Gorove
és Horváth csatlakozása a képzelt új pártközösség által
biztosítottak állított volna. — Végre a harmadik áll-
ítás, tudniillik azon fölfogás, mintha gróf Lónyait a thea-
sztral körül beszélgető barátai, valami hevenyészett és
behehurgya fait accompli-val kényszeríteni akarnák az
actióba lépni, úgy hisszük, nem is szorul czáfolatra, mert
az ilyen szándékok és eljárás jőzan ésszel feltehető va-
laki gróf Lónyay ellenségéről, de nem azokról kiket az
„Ungarische Correspondenc“ gróf Lónyay barátainak
nevez.“

E felvilágosítás felment bennünket attól, hogy akár
e téves értesülésen alapult hírel akár a „Hon“ mai reg-
geli számában található oldalvágásával bővebben foglal-
kozzunk.

A tarifák felemelésének kérdéséhez.

Budapest, január 8.

Azon visszatetszés, melyet a nagy közönségnél az
egyenes adók felemelésének híre költ, azt látszanék in-
volválni magában, hogy az indirekt megadóztatás minden
esetre kevesebb ellenszenvre fog találni.

A vasuti tarifák felemelésének javaslata azonban
nem tartozik azon javaslatok közé, melyek nagy népsze-
rűségnek örvendenek, pedig — faute mieux — utójára is
aligha nem kénytelen lesz ezen uton segíteni magán az
állam kincstár.

Nézetünk szerint a tarifák felemelése jogos és cél-
szerű.

Pár évvel ezelőtt éles harc folyt ez irányban az
angol vasuti irodalomban. A Brighton, és South Coast
vasut ugyanis vasuti maximál tarifái felemeléséért folya-
modván a parlamenthez: Lord Redesdale határozott fel-
szólalásai csakhamar azon elvi kérdés megvitatására szol-
gáltattak alkalmat: vajjon egyáltalában jogosult-e a tarifák
felemelése?

S pusztán privát társaságok szempontjából valóban
nehéz védeni a kérdést. A maximal tarifák, esetleg a
tényleges tarifák bizonyos szerződészerü jelleggel bírnak,
melynek alapján számos üzlet alapítottak. Például, ha
Pesttől Losonczig 40 krajczáros tarifák állanak egy bi-
zonyos portéka kocsirakományaira, s ezen alapon ott üz-
let létesül: ez üzletet könnyen semmivé teheti a tarifa
csekély felemelése is, a mennyiben például 50—60 kraj-
czár tarifa mellett az árucikk többé nem lesz a pesti
piacon versenyképes.

A mennyiben pedig a társaságok részéről ezen ta-
rifa-felemelés csupán saját hasznok érdekéből vétetnék
igénybe: világos, hogy ez esetben a közérdek ellentétben
állana a magánérdekkel; s így — mint John Stuart Mill
helyesen fejezi ki magát — magánérdekből vétetnék a
közönségre adó.

Ez az eset áll nálunk azon magánvaspályákra, a
melyek a kamatbiztosítás alól kinöttek, tehát a cs. kir.
osztrák, a déli és tiszai vasutakra, a hol a taritafelemelés
a maximal összegeken felül épen nem emelhető, a maxi-
mal összegeken belül pedig csakis az engedélykományban
körülírt elővigyázati rendszabályok szigorú megtartása
mellett.

Nézetünk szerint azonban — s bármily népszerít-
len az, kötelességünknek tartjuk kimondani, — hogy az
államvasutak s a kamatbiztosított tetteg élvező vasutak-
nál egészen más szempontnak kell irányadónak lenni.

Itt ugyanis a tarifa emelés által befolyó többlet nem
magánérdekeknek, de az államkincstár érdekeinek felel
meg, s itt a közönségre vetett adó nem az egyesek zse-
bébe, de az államkincstárba folyik.

Ez esetben tehát rendes adóról van szó, melyet fizet
a szállító a kincstárnak a kincstár által teljesített szolgál-
latért.

Igaz, hogy legjobb adó az, amely legkönnyebb:
azonban, ha a társadalom minden osztálya érzi a súlyosb-
dott viszonyokat, melyek a házára nehezdedtek, semmi

H. H. H. H.

ok sincs, miért ne érezze a forgalom is, mely igen nagy részben kedvező gyermeke lévén — teljes igazsággal — a törvényhozásnak, igen nagy mérvben oka is volt állami gépezetünk jelen zavarának.

14 millióra megy a garancia ezimen fizetendő összeg; s ha például a m. kir. államvasutaknál, hol 0-32 krajczáros tarifátél is létezik mázsa- mértföldszámra, a a tarifa emelés két egy fél millió többletet ígérkezik csak adni: nem látjuk át, miért ne volna jogosult ugyanezen eszközt ugyanezen arányban alkalmazni mindazon vasutaknál, a melyek tényleg részesülnek a garanciában?

Mellékesen megjegyeztük, hogy nézetünk szerint a tarifa-emelés nemcsak igazságtalan, de impolitikus volna akkor, ha csak az államvasutakra szorítkoznánk, mert a garanciában részesülő vasutak versenyre — legalább nagyobb távolságokra — képesíthetők általa épen az államvasutakkal; s nincs is semmi ok, hogy — a helyi tarifákra nehezedvén főleg az emelés sulya, miért viseljenek kisebb terhet a társulati, mint az állampályák vidékei az államkincstár közös rovására. Az engedélyokmányok különben is gondoskodnak ez esetről, a mennyiben esetről-esetre kikötik, hogy az állami kamatbiztosítás egész ideje alatt az állam döntő befolyást gyakorol a tarifákra.

Igaz, hogy ez új adó a földbirtokra. A rente aránylagosan le fog szállani. Hanem igazságos. A rente óriás emelkedése a vasutak mentén egy sem adózható meg semmi más uton; s talán mi vagyunk az egyetlen állam a világon, hol a vasutmenti földbirtokok oly keveset áldoztak — legalább eddig, a vasut által részükre biztosított óriási előnyöikért.

Ha az állam adja a rente emelkedését: annak egy részét, — s épen ezzel arányban — kétségkívül le is foglalhatja. Pedig a tarifa emelés direkt arányban áll a szállítás és forgalommal: s így direkt arányban áll a könnyebb s olcsóbb forgalom által nyújtott előnyökkel is.

Ezért igazságos és jogos nézetünk szerint a tarifák felemelése az állami s a kamatbiztosítást tétleg élvező vasutaknál.

Semmi sem természetesebb azonban annál, hogy igen óvatossá kell e kérdésben követni. Egy kis adó, — illetőleg tarifa-emelés virágzó üzleteket tehet tönkre; s mai napság mindenki tudja már: mennyivel könnyebb virágzó üzleteket tönkre tenni, semmint teremteni.

Ehhez jön még a verseny kérdése is, mely a differential-tarifák és a kartelek tömkelegében valóságos „ne nyulj hozzám“ virágát képezi tarifapolitikánknak. Azonban ez irányban nagy segítség a jelen kérdésben azon körülmény, hogy a tarifa-felemelés egyszerre s ugyanazon mérvben nagy (állami, magán) hálózaton létesíthető. r.

Lapszemle.

Ma is leginkább a területi felosztás képezi a lapok okoskodásainak főtárgyát, mint fehér holló tűnik fel a „Pesti Napló“ egy védő czikke, melyből a következőket idézzük:

Szándékunk különösen szemébe nézni azon fenn hirdetett ellenvetésnek is, hogy a törvényhatóságok területének ily gyökeres átváltoztatása ez idő szerint nem célszerű, sőt, hogy azt csak egy forradalom lenne képes keresztülvinni, mely ellenvetés hangoztatása lehetetlen hogy fel ne tűnjék hazánk jelenlegi helyzetében, melyben a takarékoskosságnak zászlói több oldalról magasan tűztek, melyben az állami közigazgatásnak állapotát ázsiai építhetonnél jellemezi megszokták; mert mit higgyen-rólunk a világ, ha daczára annak, hogy belátjuk azt, miszerint vannak bajaink, és ezek miatt fűnek-fának panaszkodunk, az övszereket magunktól eltaszítjuk.

Értekezőcsünk folyamán alkalmunk lesz határozottan rá mutatni azon felszólalásokra, melyeknek alapját nem az állam érdeke, hanem akár egyes vidékek, akár tulbeesült privilegiumok, akár a parlament törvényalkotó jogának kicsinylése képezi; természetesen azonban, hogy a jogosult ellenvéleményt is szívesen meghallgatjuk s a tárgyalagos polémiákra készségesen tért nyitunk.

Nem kerülhetne ki figyelmünket azon cirkulus vitiosus, melylyel e tekintetben a közélet minden terén, sőt némely lapok hasábjain is találkozunk, s a mely azon kívánságban található fel, hogy adassék meg mindenekelőtt a törvényhatóságoknak a teljes önkormányzat, adassék meg nekik a házi pénztár önálló kezelése és csak azután lehet szó a megyék arrondirozásáról, holott megfordítva minden komolyan gondolkodó embernek a házi pénztár kérdése eddigi tárgyalásaiból alkalma volt teljes meggyőződést szerezni magának arról, hogy a házi pénztárnak terheit a kisebb és anyagi tekintetben szegény muniicipiumok elviselni egyáltalán köptelenek. Sokat irtak a lapok arról is, hogy a törvényhatóságok közti határigazítások, illetőleg egyes községeknek egyik törvényhatóság kebeléből kiszakítása és más törvényhatósághoz való csatolásánál a javaslat nem mindenütt volt kellő figyelemmel az illető vidék érdekeire. Ezen állítást szintén meg fogjuk bírálni és példákkal mutatni meg, melyik részen áll az igazság.

A „Reform“-ban Dózsa D. szól a területi felosztásról, még pedig új szempontból, a törvényjavaslat általános megbrólása után, ezeket olvassuk:

Es mégis lehet a közigazgatást jóvá és olcsóvá tenni; de csakis jelentékeny s hazai viszonyokhoz szabott átalakításokkal.

Európa minden művelt államában, hol modernbb politikai felosztás történt, Franciaországban, Belgiumban Hollandban, Svéd- és Poroszországban stb., az a mi egy megye fogalmának megfelel, legyen az departement, gouvernement, vagy lán, — három tényező részéből áll, u. m. kerületekből (arrondissement, Kreis) járásokból (Canton, Bezirk) és községekből. Több község képez egy járást, melynek élén a járásbíró (kit Poroszországban maga a járás választ), több járás képez egy kerületet, melynek élén az alprefect — alkormányzó, — s több kerület képez egy megyét, melynek élén a prefect vagy kormányzó áll.

Ezen modern szervezetnek a székelyföldi közigaz-

gatási szervezet tökéletesen megfelel. S tovább következő javaslattal találkozunk:

Igen, azt hiszem, lehetne jó közigazgatásunk, ha úgy rendeznők be megyéinket, a mint berendezvők a francia, belga departementok, vagy voltak rendezve a székely székek, s ha adminisztrálna a főispán a tisztség élén, ha az alispánok a kerületeket vezetnék, s ha a bagatelleügyek s kihágások ellátását, mint kötelezett békebírákra, 1-6 bíróság a szolgabírákra, 2-od bíróság az alispánokra. 3-ad bíróság a főispánokra biznók át, s olcsó is lenne az adminisztráció, ha a békebírólag is foglalkozó tisztviselőknek ezen foglalkozásért sallári adjutumat adna az állami 400 forintnyit a szolgabíráknak, 600 frntnyit az alispánoknak, mint közigazgatási tisztviselőinek fizetését hordozván a megye. Ekkor innen túl a tisztviselő kaphatna annyi fizetést, hogy az illető járás és kerület központján, mindenestre pedig legalább az illető kerületben vagy járásban tartsa állandó lakását, s egészen föladatának élhessen; az állam pedig vagy eltörölhetné ekkor az egész járásbírói rendszert, a mely egy sem áll összhangzásban öröklött jogelméleteinkkel, vagy legalább is redukálhatná jelentékeny mérvben a járásbírói jogköröket. De követelhetne egyszersmind kvalifikációt a megyei tisztviselőktől, hogy jogvégeztek legyenek. S már csak ez által is sokat javulna a közigazgatás is.

Vidék.

Szatmár, január 6. T. szerkesztő ur! A Domahidy Ferenc képviselő ur által 1874-ik év január 4-kére minden pártszínezet nélkül összehívott választókerületi gyűlés folyamáról a következőket van szerencsém t. szerkesztő úrral közölni a végett, miszerint ennek becses lapjában néhány sort szentelni sziveskedjék.

A mondott napon választó kerületünk székhelyén igen nagy számmal megjelent választók már kora reggel özőnyltek meghallgatni szeretett képviselőjünknek számadását országgyűlési működéséről.

Az elnök s jegyző megválasztása után a gyűlés egy 9 tagból álló küldöttség által Domahidy Ferenc képviselő urat fölkérte megjelenni a gyűlésen.

Nevezett képviselő ur engedve a választó közönség óhajának, üdvözölte a mintegy 2000-nyi számban összeült választókat, s mindenekelőtt azon okokat sorolta föl, melyek a jelen alkalommal megtartani szándékolt gyűlésnek általa történt összehívására alkalmat szolgáltatattak.

Beszédében élénk színekkel rajzolja le azon sajnós állapotot, melyben az ország általában, de különösen pénzügyi tekintetben sinlik, s kitüntető azon körülményeket, melyek a középpárt megalakulásának indokait képezik, kijelenté egyszersmind, hogy az ország jelenlegi nyomorúságos helyzetét ösztönözte arra, hogy eddig elfoglalt állásponjtjának megváltoztatásával a közzégi ellenzékeskedéssel fölhagyva, a Gbyczy Kálmán által vezérelt középpárt zászlója alá szegődött; mert csak az erők egyesítése mellett remélhető Magyarország jelenlegi zilált államháztartásának segíthetni, s csak így orvosolhatók azon bajok, melyekben a haza e pillanatban szenved. — A majdnem minden mondatnál tetszésnyilvánítások s éljen kiáltások által félbeszakított beszédét azzal fejezte be, hogyha a választóközönség többsége ezen új pártállásnak általa lett elfoglalását nem helyeselné, azon esetben mandatumáról lemondani kész.

Beszéde végeztével történtek ugyan, különösen a 48-as párt részéről, egyes fölkiáltások, azonban ezen néhány ember nyilatkozata az általános nagy többség helyeslése mellett elnémult, s mint a gyűlés alábbi folyamából kitünik minden nyomaték nélkül elhangzott. — Ellenben a zajos tetszésnyilvánítások s szűnni nem akaró éljenkiáltások tudatát a képviselő úrral, miszerint azon választókerület, mely már négy ízben egyhangulag megválasztá képviselőjétül ezúttal is megtisztelti bizalmával.

Szilágyi Kálmán, e kerület egyik választópolgára szólalt föl Domahidy Ferenc képviselő ur után, képviselőnek új párt foglalását helyeslé és részére bizalmat szavaztatni indítványozott, mely indítvány a gyűlés általános helyeslésevel találkozott.

Domahidy István választó, bár nem vonja kétségbe hazafiai irányát s jó akarattal az újból alakult középpártnak és e kerület képviselőjének, s bizalmatlansággal e párt s képviselője irányában egyáltalán nem viseltetik, sőt szívóly óhajta, hogy áldás és siker koronázza kitűzött céljüket; mindazonáltal engedje meg a közgyűlés kijelenteni, miszerint egy ő maga, mint baloldali elvtársai az eddig vallott baloldali elvekhez hívek kívánnak maradni s a közzégi viszonyok teljes mellőzését nem fogadják el.

Beszédére néhány baloldali választó helyesléleg nyilatkozott.

Most Kerekes Ágoston szólalt fel, mint e kerület deakpárti elnöke a jobboldal részéről, és a történetből fölhozott példákkal illusztrált beszédében előtintette azon káros következményeket, melyek a közzégi ellenzékeskedésből az államra háramolhatnak s helyesli Domahidy Ferenc képviselőnek azon parthoz történt csatlakozását, mely a közzégi vitával fölhagyva az erők egyesítésével törekszik a haza fölvirágzását elősegíteni.

A gyűlés többségének helyeslése minden kétségen kívül helyezé, hogy a Domahidy Ferenc képviselő ur által elfoglalt álláspontot a választókerület általános nagy többsége magáévá tette.

Ezek lefolyása után Bokor Lajos elnök azon kérdést intézte az egybegyűlt választókhöz, szándékozik-e még valaki e tárgyhoz szólani, s miután nem jelentkezett senki, az összes jelen volt választók ellenmondás nélküli bizalmát Domahidy Ferenc képviselő irányában határozati-lag kimondta.

Végeztül Bányay Ferenc választópolgár indítványba tette, hogy Ghyczy Kálmánnak, mint az országgyűlési középpárt vezérének jegyzőkönyvileg s távirati-lag bizalom szavazassék, mely indítvány zajos tetszéssel s örömmnyilvánítás között egyhangulag elfogadtatván, határozatba ment.

Ezzel a gyűlés fölösztatott s képviselőnk a választóközönség által szállításra kísértetett.

Kölcsey Sándor, a csengeri vál. ker. jegyzője. Gyöngyöseről tudósítják lapunkat e hó 7-ről, hogy ott az inség iszonyu mérvet és szint kezd ölteni, amennyiben a személy- és vagyonbiztonság a lehető „leg-ázsaiabb“ állapotban van. Azt is írja tudósítónk, hogy a város maga már június óta a legaggasztóbb pénzügyi állapotban sinlik; tisztviselőit augusztus óta, a gymáziumi tanárokat és elemi tanítókat október óta nem fizeti. E miatt aztán egyik nagyobb nyomorúságban teng mint a másik. Sőt mi több — valószínűleg e gyönyörűséges állapotokat megunva — itt hagyta egy gymnasiumi tanár, (Franciscanus barát) az egész frequentiát és elment Pestre vasuti hivatalnoknak. Elkezdődött tehát a strike, melynek — igen valószínű — folytatása is lesz nálunk ép úgy, mint egyebütt.

Külföld.

Budapest, január 8.

A spanyolországi államcsinyre vonatkozólag ma nem értekeztek újabb távirati hírek. A Serrano-kormány, ugylátszik, abban is követi a reaktionarius kormányok eljárását, hogy elnyomja a szabad szót, s viselt dolgairól minél kevesebb tudósítást enged a közvélemény elé jutni. Az eddigi hivatalos táviratok csak részben világították meg a helyzetet, s többnyire csak arról szóltak, hogy az új rendszert a spanyol nép általában ilyen megolyan örömmel fogadta; s naponként áradnak a vidékről Madridba a kormányhoz intézett üdvözlő feliratok. A helyzet közelebbi megvilágítása ezéjjel közöljük a „Times“ tudósításának főbb részeit, melyek bár a jan. 2-dika után következő eseményeket még nem érintik, érdekes adatokat tartalmaznak.

A január 2-ki ülés — írják a nevezett lapnak — éjjel tíz órakor folytatott. Salmeron hevesen megtámadta a kormány politikáját, melyet köztársaságellenesnek nevezett. Castelar fényes beszéddel válaszolt; kijelenté, hogy a kormány politikája köztársasági, de nem demokratá vagy socialista. Szövetkezést a radikálisokkal a kiengesztelhetetlenek tették szükségessé. Végül azt mondá, hogy a mostani cortessel semmiféle kormány sem fog megegyezhetni. Erre megindult a szavazás és a kormány 120 szóval 100 ellenében leszavaztatott, mire Castelar beadta lemondását. Az ülés ismét félbeszakítottat, hogy az új kormány megválaszthatassék. Palanca választott elnöké. Ekkor — január 3-án reggel 7 óra tájban Pavia tábornok fegyveres hatalommal a palotába nyomult s hadseregét beküldi Salmeronhoz s őt mint elnököt felhívta, hogy a cortest azonnal feloszlassa.

Öt perczig tartottak a zajos kiáltások és tiltakozások; Socras tábornok és többen ellenállással fénygöztöttek, de a tisztek kijelenték, hogy a csapatok löni fognak a képviselőkre, ha ezek rögtön nem távoznak a teremből. A csapatok két ízben sortűzest is adtak, de csak a levegőbe. Ekkor a ház a legborzasztóbb zavarban széteszlott, legjobban a szélsőbali képviselők futottak kiüfelé.

Mint hogy ellenállás fel nem merült, az egész dolog vérontás, sőt elfogatás nélkül ment végbe. Az összes képviselők szabadon távozhattak. A diplomatiái karral a katonaság a legudvariasabban bánt, egy dandárnok vezette ki a diplomátákat a teremből. — Pavia tábornok rögtön elfoglalta a belügyminiszteriumot, azután megszállotta a város fontosabb pontjait, különösen a Toledo-utczát, Madrid munkás lakosságának főfőszékét.

A tábornok végig lovagolt a városon s mindenütt maga nézte meg a tett intézkedéseket, melyek oly helyesek voltak, hogy az ellenpárt sehol sem mert ellenállani.

Különfélék.

Budapest, január 8.

(Hivatalos.) Ö felsége megengedte Soics János, czimzetes apátnak s a modrasi székes-egyházi káptalan mesterkanonokának buccari-i vagy transalbiní fő-perassé való fokozatos előléptetését. Merzlják Vincze, modrus egyházmegyei novii társas káptalan nagyprepostjának pedig a Szent-Miklósról czimzett gascaki apátságot, Santa Lujos miniszteri titkárnak az osztálytanácsosi, Svanda István és Bárczy István fogalmazóknak a miniszteri titkári-, és Borovicsényi László segédfogalmazónak a fogalmazói czimzet és rangot adományozta.

(Kinevezések.) A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök számtisztte a kolozsvári bányagazgatóságnál Koch Jakab számoszlati gyakornokot, Oszvald Károly bányatisztet a székely bányahivatalhoz zuzdalfoglyel-segédde Cottely Ernő számvevőszéki gyakornokot III-ad osztályu számtisztte; a vallás- és közoktatási miniszter Fankovics Gyulát a székely-udvarhelyi állami főreáltsnódához rajztanárá, Felber Domonkos okleveles tanítót a heves-külsőszolnokmegyei tanfelügyelőséghez egyelőre ideiglenes minőségben tolnokká, az igazságügyminiszter a selmezbányai kir. törvényszékhez aljegyzővé Borsiczy Géza ottani törvényszéki díjas joggyakornokot nevezte ki s Molnár István budai járásbírási irnokot a temesvári tszékhez helyezte át.

(Szentesített tvczikkek.) A hivatalos lap legközelebbi száma közö teszi az 1873: XXXVII, XXXVIII, XXXIX és XL szentesített t. cz. szöveget.

— Fényes isteni tisztelet lesz jövő héttől d. e. 11 órakor a budai vártemplomban, mely alkalommal a király föl fogja tenni Simor János herceg primásnak fejére a bibornoki biretet. A belső titkos tanácsosok, kamarások és asztalnokok az ünnepély előtt a kir. palota nagy termében gyűlnek össze, s onnét indulva a király kíséretét fogják képezni. A résztvevők diszruhában, s kik nagy kereszttel vannak földszítve, rendszalagjokkal jelennek meg az ünnepélyen. Az udvari gyász ez alkalomra letétetik.

— **Kitüntetés.** A király Ludolf Manó rendkívüli követ- és meghatalmazott miniszternek az első osztályú vaskorona-rendet adományozta.

— **Személyi hírek.** Szilávy miniszterelnök tegnap este Bécsből visszaérkezett. — Szende Béla honvédelmi miniszter Temesváron történt átutazása alkalmával meglátogatta az ottani „Társas kört” is. — Kerkápolyi Károly f. hó 4-dikén váratlanul meglepte tapolczai választóit, s Konkoly plebános biztosította Kerkápolyt választói teljes rokonszenvével. — Andrássy Gyula külügyminiszter holnap ismét visszatér Bécsből fővárosunkba.

— **A hazai házi iparra** vonatkozólag írja a mai hírlap: A múlt évi bécsi világkiállításon a hazai népművészeti gyűjteményben egyes házi iparcikkek oly alakzatokat tüntettek fel, melyek az illetékes bírálók szerint nemcsak népművei, de ipar-művészeti szempontból tekintve is feltette fontosak, s melyeknek szélesebb körben leendő megismertetése hathatósan elősegítené hazai iparunk stilszerű fejlődését. Gróf Zichy E. ezen gyűjteménynek a mondott irányban való jelentőségét felismerve, az említett műveknek ábrás közleményekben kiadása általi ismertetésére 500 forintot, Trefort Ágoston vallás- és közoktatási miniszter ur pedig 50 forintot ajánlott fel. Időközben a közéletre nézve Fischbach Frigyes műintézete részéről a mű diszes létesítésére kedvező ajánlatok tétetvén, a mondott miniszter ur elrendelvé, hogy népművészeti gyűjtemény legérdekesebb részét képező házi iparcikkek szemelvényeiből egy, a honi házi iparban megőrzött eredeti diszitményi alakzatok (stylek) ismertetésére szolgáló mű „Magyarországi házi-ipar diszitmények a m. nemz. muzeum gyűjteményéből” című alatt három (magyar, francia és német) nyelven szerkesztendő, magyar- és szlovénnyel együtt közrebeosztassék, még pedig olyképen, hogy az egyrészt világtárlati emléklők szolgáljon, s másrészt a közléteendő ábrák a rajztanodákban és a felsőbb nőnevelőkben a rajz s egyéb tanításoknál előképekül használatassanak.

— **Színház.** A nemzeti színház számadásainak átvizsgálására kiküldött bizottság befejezte munkáit, s azok eredményéről jelentést terjesztett a belügyminiszter elé. Ugyanezen bizottság most terven dolgozik, mely a színház belső ügykezelését szabályozná, s a belügyminiszter elé terjesztett jelentésben felsorolt visszaéléseknek elejét venné. — A pesti népszínház ügye, melyet az ország közvéleménye eleintén lelkesen felkarolt, de nemzeti szalmatüznöknek megfelelőleg ismét feledni kezd, lassan bár, de biztosan halad célja felé. E cél már annyira megvan közelítve, hogy Lehmann diszlektő és Treulich gépész a népszínházi bizottság elnökének beadták már a diszlekt, gépezetek költség-előirányzatát; tervek szerint azok 50,000 forintnyi összeget igényelnek. A népszínház a tervezet szerint az egész osztrák-magyar monarchia legnagyobb tőrfogatu muzsateploma lesz. A színpad előtere 44 lábnyi szélességre van számítva, míg a nagy bécsi dalműszínházban a színpad előtere csak 42 lábnyi széles; a süllyesztő 24 lábnyi széles. — Az egész nézőtér 5000 személyre van számítva, a mi arra mutat, hogy a népszínházi bizottság előtt a minél nagyobb tömegekre való hatás lebegett célul, ami egyébiránt népszínháznál szükséges is. A nagy nézőtér első helyarákat tetelez fel, s a helyárak olcsóságát szintén elkerülhetetlenül szükséges, ha a népszínház főcélját a nagy tömeg bevonását és a magyar szellem terjesztését fővárosunkban el akarjuk érni. — A kolozsvári színházban nem sokára Molière Misanthropja és Sardon „Rabagás”-a kerül színpadra; mind a két darab czímzserépet Kovács Gyula fogja játszani. A nemzeti színház dráma-bíráló bizottsága Eszaky Károly „Egy lengyel követ Budán” című négy felvonásos vígjátékát szófélszázaddal előadásra ajánlotta.

— **Hivatalnok nyomora.** Kostenwein Károly sikasztó, kinek a napokban történt elfogatását jeleztük, büntette iránt kikérdezte a hatóság előtt, a többi közt a következőket vallotta: Kostenwein Károly 44 éves, nő, egy gyermek atyja, a fogyasztási adókezelésnél évek óta 500 forinttal volt alkalmazva. Fizetése később 700 fortra emeltetett, s megszökése előtt csak egy hónappal jutott a 800 ftos fizetési fokozatba. Ezen nyomorult évi jövedelemből kellett családjával együtt megélni, sőt évek óta beteges anyját gyógyíttatni, s midőn anyja meghalt, őt eltemetteti. Később nejét is hosszasan tartó betegség lepte meg, kit szintén gyógyíttatnia kellett. Mindez fizetéséből nem teletti ki, s kénytelen volt adósságokat csinálni, s így lassanként alább és alább jutott a lejtőn, míg végre kénytelen hitelezőit apró összegek elikkasztása által kisértette meg kielégíteni. Legközelebb azonban a rábizott pénztárban levő 4500 forintot elvitte, ezen összegből 4100 forintot megkerült, a hiány tehát csak 400 forint.

— **Farsangi hírek.** A bölesőde bál febr. 7-én az „Europa” szállodában, az írők és művészek zártkörű táncvígalmá, mint említettük, febr. 10-dikén lesz. — A győri jogász bál jan. 15-én fog tartatni. — A pesti jogászok bálbizottsága felszólítja azokat, kik tévedésből nem kaptak meghívót, s erre igényt tartanak, forduljanak a bálbizottsághoz (egyetem-épület 2. emelet). Belépti jegyeket ugyanott d. e. 10—12 óráig, d. u. 3—4 óráig lehet kapni. — A pénzérek egyletének évenként tartani szokott táncvígalmá febr. 4-én lesz a városi vigardá termeiben. A József-műgyegetem segély egyletének javára a technikusok f. hó 31-dikén a városi vigardában zárt körű táncvígalmat rendeznek, melyre a meghívók már szét küldettek. Belépti jegyek iránt az illetők a nemzeti szállodában, vagy a segélyegyleti irodában (két nyulutca 5 sz.) működő bálbizottsághoz forduljanak. — A gyermekmenhely javára február 1-jén adnak nagy álarozos bált a redoutban.

— **Apró hírek.** Halottvizsgálóknak a fővárosi tanács többnyire orvostudorokat választott meg. — A fővárosi tanács hirdetményileg felszólítja a háziurakat, hogy a házuk előtti járdát naponként legalább egyszer, hős után pedig azonnal lesepertessék. — János főherczeg Temesváron a Kuntz-féle házat 80,000 forintot megvette és saját számára lakásnak rendeztetni be. A lakók 4000 forint kárpótlást kaptak, hogy azonnal kiköltöztek. — A győri társas klub f. hó 4-dikén tart

évi közgyűlést; a klub elnökévé Drucker Róbert választott meg. — A pesti ref. főgymnasiumi tanulóifjúság segélyegyletének javára, január 10-dikén a zenekedvelők termében zenészi és szavalati estélyt rendez. — D. Alinge Jenő az 1872. évi londoni börtönügyi kongresszus tagja, a börtönök czélszerű berendezéséről szóló röpiratának egy tisztelet példányát megküldte a magy. igazságügyminiszternek. — A „Döntvények gyűjteménye”-nek egy új kötete jelent meg dr. Siegmund Vilmos szerkesztése alatt. Ára 1 forint 60 kr. — A dunapataji haladási olvasó kör, a kolera árvák javára 8 forint 90 krt küldött be. — Kaposvárra, mint a „Somogy” írja, német szintársulat készül. Kaposvár majd teljesen magyar város, német szintársulat tehát ott aligha élhetne meg, annál kevésbbé, mivel ott még a magyar társulatok is többnyire csak kevés kivétellel tartatták fön magukat. — A nőképző egyesület javára Armstein Sidonia által adandó hangverseny f. hó 9-dikéről elhalasztott. A hangverseny napja újólag közé fog tétetni. — Román nyelvű előadásokat tart a Széchenyi-sétány kioskjában Joanesou és nejeének társulata.

— **Egy derék fiatal ember,** ki az érettségvizsgát jó sikerrel letette, kitűnő kézírással bír, igen csinosan rajzol, hétköznap d. u. 1 óráig estig, ünnepek és vasárnapokon egész napot át kisebb tanulók oktatására, vagy kis gyermek felügyeletére ajánlkozik. Ajánlatokat (S. S. P.) jegy alatt elfogad a „Középpárt” szerkesztőség.

— **Nemzeti színház.** Péntek, január 9. „Valeria.” Ered. tragodia 3 felvonásban.

A magyar történelmi társulat közgyűlése

Január 8-án Horváth Mihály elnöklété alatt tartott meg.

Bottká Tivadar levélben kéri a társulatot, hogy a régi magyar megyékről írt négy-tanulmányának kiadási jogát, melyet a társulatnak adott át adja vissza, minthogy a tanulmányokat maga kész kiadni terjedelmes előszóval, s a jelenkorra vonatkozó bevezetéssel. A társulat azonban abból indulván ki, hogy mint ilyen előbb találhat kiadót, megadta ugyan szerzőnek a kiadási jogot, de azon esetre, ha kiadására nézve nehézségeket találna, segélyt és erejét felajánlotta.

Barcza Sándor a Zalamegye monografiájának megírására kiküldött választmány elnöke értesíti a társulatot, hogy Zalamegye közönsége a monografia megírásának határidejét 1876-ig meghosszabbította. E monografiára 3000 forintnyi pályadíj van kitűzve.

Ujban négy évdíjas tag lépett be a társulatra. Névszerint: Romancsik B. Hopatik Ignác, Dr. Pleska Ferenc és Nyeviczkey, a pesti kir. ítélő tábla tanácselnöke.

A társulat múlt évi pénztári kimutatásából, melyet ezután a pénztárnak felolvastott, kiemeljük a következő adatokat: A társulat múlt évi összes bevétele 6453 forint s az összes kiadás 4775 forint volt. Maradt készlet 1874. január 1-jével 1677 forint. A társulat összes vagyona ez idő szerint 140.50 forintból áll, mely összeg nagyobb része jövedelmezés végett értékpapirokba helyeztetett el. A számadás megvizsgálására a közölt eredmény örvendetes tudomásul vétele után Deák Farkas, Horváth Árpád és Ortvai Tivadar urak választottak.

Rómer Flóris jelentést tesz egy hozzá küldött régi magyar pecsétről, melyről azt hiszi, hogy a hontmegei Kéménd falu pecsétje. Ezzel kapcsolatban Privigye városának egy 1383-ból való pecsétjét mutatja be Csaplár Benedek, mely régisége által igen érdekes. A pecsétet alighanem Zsigmond király adta ki Privigye iparkiváltóságának megerősítésül. Ugyancsak Privigyének 1620-ból való pecsétjét is mutatta be a választmányi tag, mely annyiból érdekes, mert a város szőlőművelését ábrázolja jelképpel, miből kitűnik, hogy Nyitra megyének ez északi részén, hol ma a szőlőművelés ismeretlen, akkor még e mezőgazdasági foglalkozás nagyban virágzott.

Ezután az alapszabályok módosítása olvastatott föl. E módosítások közt leglényegesebb az, hogy ezentul minden belépő tag három évre kötelezi magát s minden tag köteles közvetlenül Budapestre küldeni az évdíjat. (5 forint.)

Továbbá, hogy a vidéki kirándulásokban ezentul csupán azok vehetnek részt, kik a kutatásoknál tényleg közreműködni kötelezik magukat.

Végre az utolsó alapszabály, mely szerint a társulat feloszlása esetén vagyonát a magy. tud. akadémia tört bizottságának rendelkezésére adja, oda módosított, hogy e vagyon egyáltalában hazai, és pedig kizálagosan magyar történelmi tudományos czélokra lenne fordítandó.

A többi módosítások lényegtelenek. Az újonnan módosított alapszabályok jóváhagyás végett a miniszteriumhoz fognak felterjesztetni.

Erre következett egy értekezés, melyet térszűke miatt csak fűtőlagosan érinthetünk. Deák Farkas a gr. Wass család czépei levéltáráról értekezett, melyet tavaly látogatott meg, s hol Wesselényi Annára és leányára gr. Csáky Annára vonatkozó igen érdekes okmányokat talált. E levéltárban 1794 okmány van lajstromozva köztük, 3 az Árpádokból, és 154 a 14-dik századból. Magyar nyelven a munkácsi vész előtti időből is öt foglaltatik köztük. Ez okmányokból az is kitűnik, hogy először 1312-ben használtott a grófi család neve. Deák egyszersmind a Wesselényi Miklós síremlékét is felkutatva Gyeken melyet igen elhanyagolt állapotban talált. A sírkő — istállónak szolgál küszöbül. Deák ezért felhívja a társaság figyelmét arra, hogy az illető sírkő az erdélyi nemzeti múzeumnak megszerzettessék.

Bottká Tivadar értekezése jövőre hagyatván, az ülés 7 órakor szétoszlott.

Táviratok.

Bécs, január 8. A franko-bank, hir szerint, eszközöket talált önálló rekonstrukciójára; a frankfurti Erlanger hához való közeledésre irányult kísérletek kedvező eredményre vezettek.

Berlin, január 7. A „Prov. Corr.” megerősíti azon hirt, hogy a császár állapota örvendetesen javult. Tíz héttig volt meghűlve, de más baja nem jelentkezett ez idő alatt. A császár erői újból meglepő mérvben gyarapodtak, ami bizonyítja, hogy testalkata megrendíthetetlenül szilárd. Jelentéseket és előterjesztéseket már majdnem szokott szabályossággal fogadja el.

Bécs, január 8. Az osztrák földhitelintézet azon helyzetben van, hogy a jelzálogüzletet ismét felveheti, a banküzlet új alapon szerveztetik.

Pulo-Penang, január 6. A hollandiak lőtávolnyira közeledtek Kratonhoz; a bombázatás már január 3-án kezdődött és addig fog folytatni, míg az atsinak meg nem adják magukat. Az a hir szárnyal, hogy a hollandiak körében járványos betegségek dühöngenek, különösen a bennszülött csapatok közt mondják a halálozást nagymérvűnek.

Éjjel érkeztek.

Madrid, január 7. A belügyminiszter egy köriratában, melyet a tartományok kormányzóihoz intézett, Castelar politikájának a nemzetgyűlés által történt elítélésében az ország feloszlásának decretálását látja, mely csak Padia tábornok hazafias erélye által akadályoztatott meg. — Védi lépés törvényszerűségét, kiemelve, miszerint az egész nemzet csatlakozott örvendetes üdvözlései által az új kormányhoz, mely a rend helyreállítása s a területi épség fenntartására, a hitel emelése s a jog védelmére törekszik, mely oda fog hatni, hogy igazolja, miszerint a rend a szabadsággal s a köztársasággal összeegyeztethető. — Valenciában kihirdetett az ostromállapot. — Ripoli és Hidalgo tábornokok elfogattak.

Közgazdaság.

Budapest, január 8.

A függő allamadósság ellenőrzésére kiküldött orsz. bizottságnak Bécsben 1874. évi január hó 5-dik napján tartott XIX. ülésében az államjegyek forgalmi összegét 1873. évi december végével következőnek találta: A bizottság saját feljegyzései alapján a tulajdonképeni államjegyek összege 1 forintosokban 80,565,245 ft, 5 ftosokban 123,237,425 ft, 50 ftosokban 140,230,600 ft, összesen 344,033,270 ft. A közös pénzügyminiszterium hivatalos közlése szerint a sőbányákra bekebelezett és forgalomban lévő zálogjegyek összege 67,966,432 ft 50 kr., összesen 411,999,702 ft 50 kr.

A vasutak cartel-szerződésai tárgyában az osztrák kereskedelmiminiszter egy enquetet hívott összesen a vasutak s a kereskedelmi körök érdekelteiből fog állami, s január 12-én ül össze. Ezen enquetere alkalmat a múlt évben oly nagy feltűnést okozott cartel adott s az ennek folytán több helyről beadott folyamodvány. Mondanunk sem kell, mily közérdeklő ez ügy a pesti piacot, miután a híres kartel épen a mi börtönkre kötött volt.

Műtanrendőri bejárás folyó hó 6-n tartatott meg a műtanrendőri bejárás a Tótmegyer-surányi szárnynyalon, mely ez év első napjáról az osztr. államvasut tulajdonába ment át. A pálya azonnal átadatott a személy- és teher forgalomnak.

A m. kir. államvasutak gép- és kocsi gyárában készült első két mozdony műtanrendőri vizsgálatára Pest és Pécel közt t. hó 3-án felette kielégítő eredménnyel ment véghez.

A német vasutigazgatóságok egyletének elnöke, Fournier ur f. hó 1-én ülte negyedszázados jubilaumát, mint a berlin — anhalti vasúttársulat igazgatója. A magyarországi vasúttársaságok igazgatói is kifejezték ez alkalommal szerencsekívánataikat. Semmi szavunk sincs az ilyen „en famille” mulatságok ellen, habár Fournier urnak érdemei kissé komikus illusztrációra találtak azon híres berlini kongresszus díszében, hol vigyázatlan intézkedései folytán az excellentiás és méltóságos Verwaltungsrat urak olyan demokratikus érintkezésbe jöttek vele a felszolgáló kellerekkel. Különben is a berlin-anhalti vasutigazgatása nem mintaszert, sőt sok panaszra ad okot; s egyáltalán nem érthetjük a gratulációk indokát, miután a jubilaum nem az egyleti elnökségre, de az igazgatói állásra vonatkozik.

A vasuti szavatosságról szóló törvényjavaslat az igazság és közlekedésügyi miniszteriumokban elkészültvén, a minisztertanácsban is előadatott, s remélhetőleg már e napokban be fog terjesztetnia képviselőházhoz. Debuisset pridem.

Budapesti gabnatózsda január 8. A kereslet époly gyöngye volt, mint a kínálat, s így az üzlet lanyha volt s az árak változatlanul maradtak. A búzabán 8.15—8.20-ig ment; a zabnál 2.24—2.25; a tengerinél 4.97 és fél kr. egész 5 forintig az ár.

Budapesti értéktőzsde január 8. Az értéktőzsde hangulata határozottan erősebb volt. Az árfolyamok azonban kevesebbet emelkedtek. A vasuti kölcsön 95.50—95.75-en; a szőlődezsma váltás 71.25—71.50; sorsolási kölcsön 76—76.50-ig emelkedett. A záloglevelek emelkedtek. A jelzálogbank 78, földhitelintézet 82.50, kereskedelmi bankzáloglevelek 82 ötnyolezad forintot keltek.

A municipálpbank 23-ra emelkedett az anglo-magyar 35.75—36.25-ig; a földhitel 58.25—59; franko-magyar 27—29-ig. A helyi bankok közt a takaré- és hitelbank 57.74; hivatalnokok hitelegylete 55; országos takarékpénztár 62.50; külvárosi 51. Az iparpapírok közül a közuti pálya 332—332.50-ig záródott. Az értékek közt az arany 5.38; 20 frankos 9.02. Ezüst 107. Porosz pénztári jegyek 1.69; az üzlet azonban ez irányban meglehetősen lanyha volt.

Felölös szerkesztő: Huszár Imre.

